

Plk. Pekan odhaľuje klamstvo vládnych politikov o „totožnosti“ zmluvy DCA s USA

- CZ24 News | 7. února 2022

SLOVENSKO: Do parlamentu mieri Dohoda o obrannej spolupráci (Defense Cooperation Agreement - DCA) medzi Slovenskou republikou a Spojenými štátmi americkými. Ministri Jaroslav Nad' a Ivan Korčok ubezpečujú verejnosť, že dohoda je pre Slovensko výhodná. K nim sa pripojila už aj prezidentka Zuzana Čaputová.

Vyhlasujú, že rovnakú zmluvu majú USA podpísanú s ďalšími 23 krajinami NATO. Bližšie sme sa **pozreli na zmluvu DCA, ktorú s USA uzavrelo Maďarsko**. Totožná je štruktúra, počet článkov, zhodujú sa dokonca ich názvy. Samotné znenie je však v mnohých pasážach podstatne odlišné.

Už v jej prvom článku si **Maďarsko zadefinovalo nedotknuteľnosť suverenity** oboch zmluvných strán nad svojim územím, svojimi ozbrojenými silami a právo každej zmluvnej strany na sebaobranu v súlade s medzinárodným právom. Táto klauzula v slovenskej verzii zmluvy DCA chýba.

I nejmenší finanční příspěvek velice pomáhá! Děkujeme!

CHCI PŘÍSPĚT

V článku 3, ktorý sa venuje prístupu k dohodnutým zariadeniam a priestorom, maďarská zmluva zohľadňuje rešpektovanie svojich medzinárodných právnych záväzkov. **Podľa slovenskej zmluvy, však medzinárodné právne záväzky Slovenskej republiky nemusia byť zmluvnými stranami DCA rešpektované.**

Naopak, v slovenskej zmluve na rozdiel od maďarskej, pribudla možnosť z dohodnutých zariadení **riadiť „operácie krízového manažmentu“**. Pod pojmom riadenie operácií krízového manažmentu si môžeme predstaviť napríklad:

- operácie na udržanie mieru (Peacekeeping),
- operácie na vynútenie mieru (Peace Enforcement),
- operácie na prevenciu konfliktu (Conflict Prevention),
- operácie na nastolenie mieru (Peacemaking),
- operácie na budovanie mieru (Peacebuilding),
- humanitárne operácie (Humanitarian Operations).

Pod tieto operácie je možné skryť prakticky čokoľvek, napríklad **v minulosti „humanitárne“ bombardovanie Juhoslávie...** Alebo v budúcnosti „prevenciu konfliktu“ na hranici medzi Ruskom a Ukrajinou.

Ďalšie rozdiely

Ďalším zaujímavým rozdielom je fakt, že pri zabezpečení dočasného prístupu pre sily USA na verejné a súkromné pozemky a priestranstvá, maďarská zmluva stanovuje, že k takémuto prístupu dôjde iba „pokiaľ je to možné“. Keďže naši vyjednávači toto slovné spojenie zo zmluvy vylúčili, **na súkromný pozemok, na pozemok samosprávy, či iný, môžu sily USA vstúpiť kedykoľvek.**

Podľa slovenskej zmluvy **môžu sily USA** (a teraz sa podržte!) vykonávať **stavebnú činnosť bez schválenia slovenských orgánov, či úradov.** Stačí im na to povolenie od „výkonného zástupcu“ SR, teda od ministra obrany.

Naši južní susedia majú v zmluve DCA zakotvenú povinnosť, že musia v týchto prípadoch spolupracovať s maďarskými orgánmi (stavebný, obecný, iný úrad), vrátane poskytnutia stavebnej dokumentácie pre účely stavebného povolenia.

Maďarsko si vyrokovalo, že pri vstupe a výstupe z územia Maďarska, ich štátne orgány spravia do pasov členov civilnej zložky, závislých osôb a dodávateľov z USA akékoľvek záznamy, ktoré vyžaduje maďarský zákon.

Slovenskí vyjednávači považovali takúto povinnosť za nepodstatnú, naopak, na Slovensku sa pobyt takýchto osôb bude považovať automaticky za prechodný a **slovenské orgány im bezplatne vydajú potvrdenie o takomto pobyte** (bežný človek platí poplatok 5€).

USA musia výkonnému zástupcovi Maďarska poskytnúť **vyobrazenia identifikačných kariet** používaných silami USA. Tento rozdiel medzi slovenskou a maďarskou zmluvou namietal okrem iných aj generálny prokurátor, ktorého pripomienky boli zmietnuté zo stola.

V článku 9 sa slovenská strana na rozdiel od maďarskej vzdáva primárnej zodpovednosti za vyšetrovanie dopravných priestupkov a nehôd. Ak bude **dopravná nehoda** s účasťou príslušníkov síl USA, naše orgány (polícia, súdy) budú v úlohe štatistu.

Rozdiel vo **vzdaní sa trestnoprávnej právomoci** spočíva v tom, že maďarská zmluva si trestnoprávnu právomoc neuplatňuje pri „menej závažných trestných činoch“, pričom slovenská zmluva určuje túto hranicu na trestné činy, kde možno uložiť pokutu, alebo odňatie slobody na menej ako tri roky.

Rozdiel ale badať v posudzovaní, či bol **trestný čin** spáchaný v súvislosti s plnením služobných povinností. Kým slovenskej strane stačí, že najvyššia autorita síl USA, ktorá je prítomná na Slovensku potvrdí takúto skutočnosť, v Maďarsku majú maďarské orgány možnosť v prípade podozrenia, že okolnosti prípadu si vyžadujú preskúmanie takéhoto osvedčenia, požiadať o potvrdenie (preskúmanie takéhoto rozhodnutia) vyššou US autoritou.

Navyše Maďarsko na účely tohto článku vylučuje svojich občanov a rezidentov z civilnej zložky (civilný personál) aj keď sú zamestnancami síl USA. Táto skutočnosť v slovenskej zmluve absentuje, to znamená, že **slovenskí občania pracujúci pre Američanov môžu byť pri spáchaní trestného činu zbavení viny US autoritou.**

Slovák - civilista pracujúci pre USA má štatút „príslušníka síl USA“

Rovnako pri prípadnej väzbe, sa maďarskí štátni príslušníci, alebo rezidenti nepovažujú za súčasť civilnej zložky, alebo za závislé osoby. Takže na Slovensku v prípade uväznenia slovenského občana, ktorý patrí podľa tejto zmluvy do civilnej zložky sa k nemu bude pristupovať ako k príslušníkovi síl USA...

Maďari nezabudli do zmluvy zakotviť **nárok tretej strany** v prípade spôsobenej škody, na ktorú sa nevzťahuje NATO SOFA. Na Slovensku sa k poistnému plneniu bude tretia strana (ktorá nie je špecifikovaná v NATO SOFA, alebo v DCA) dostávať veľmi ťažko. Maďari si opäť môžu vyžiadať potvrdenie o tom, či bola škoda spôsobená v súvislosti s plnením služobných povinností aj od vyššieho orgánu, ako je najvyšší orgán síl dislokovaných na ich území. Nám musí stačiť ubezpečenie najvyššie postaveného Američana na Slovensku.

Maďarská DCA stanovuje aj **potrebu schváliť technické dohody** a vzájomne stanovené postupy medzi výkonnými zástupcami, ktoré tvoria rámec pre spracovanie prípadných pohľadávok. Naši vyjednávači toto nepovažovali za potrebné.

Teraz niekoľko viet o oslobodení od dane. Od dane na **služobné účely** je v Maďarsku oslobodené čerpanie PHM iba v prípade, ak ide o nákup z daňového skladu, alebo zo zásob maďarských ozbrojených síl. Na Slovensku si podľa zmluvy DCA môžu natankovať kdekolvek a **uplatniť si daňový odpočet**.

Čo sa týka oslobodenia od dane na **súkromné účely**, maďarská zmluva sa odvoláva na stanovené postupy, to znamená na budúcu technickú dohodu, ktorá bude stanovovať limity na tovary, ktoré sú od dane oslobodené. Zároveň priamo v zmluve stanovuje, že takýto tovar (oslobodený od dane) nesmie presiahnuť primerané množstvo pre osobnú potrebu a nesmie svojim množstvom naznačovať, že tovar sa kupuje na komerčné účely.

Obmedzenia v slovenskej zmluve chýbajú

Zároveň zavádzajú **obmedzenie**, ktoré stanovuje, že takýto tovar nesmie byť predávaný alebo inak prevádzaný na osoby na území Maďarska, ktoré nie sú oprávnené nadobudnúť takýto tovar. Toto sa môže uskutočniť iba so súhlasom maďarských orgánov a zaplatení príslušnej dane.

Všetky tieto obmedzenia v slovenskej zmluve chýbajú, teda nie sú regulované. Slovenská zmluva stanovuje iba podmienku pri dovoze a vývoze na súkromné účely, kde dovezený tovar nesmie presiahnuť primerané množstvo na osobnú potrebu, alebo nesmie zo svojej povahy, alebo množstva vyvolávať dojem, že sú dovezené na komerčné účely.

Maďarská zmluva na rozdiel od slovenskej, stanovuje povinnosť pre členov síl USA a závislé osoby povinnosť rešpektovať devízové a menové zákony každej zmluvnej strany.

Pri verejnom obstarávaní vyžaduje maďarská zmluva na rozdiel od slovenskej, vynaloženie maximálneho úsilia na zabezpečenie **transparentného procesu** bez ohľadu na štátnu príslušnosť a miesto registrácie zhotoviteľa.

Maďarsko môže odmietnuť, alebo odňať z bezpečnostných dôvodov, alebo nevhodného správania prístup do zariadení a priestorov, ktoré kontrolujú HU orgány jednotlivcom, ktorých prítomnosť je potrebná na plnenie obstarávacej zmluvy.

US majú povinnosť poskytnúť HU strane informácie potrebné k identifikácii takýchto osôb na bezpečnostné účely. Prečo toto obmedzenie nie je v slovenskej zmluve, je mimoriadne otázne.

Všetko do rúk Nadovho ministerstva obrany

Maďarsko ráta s uzatvorením vykonávacích dohôd, alebo dojednaní, ráta s konzultáciami výkonných zástupcov aby sa zabezpečila správna implementácia dohody. Uvádza tiež, že výkonní zástupcovia majú vypracovať postup pre konzultácie pre príslušných zamestnancov na účinné vykonanie dohody.

Slovenská časť zmluvy je v tejto otázke pomerne vágna a dáva všetky kompetencie do rúk výkonnému zástupcovi (MO SR).

No a posledný bod, **nadobudnutie platnosti zmluvy**. Maďari majú podmienku, kde zmluva nadobúda platnosť až po vydaní všetkých potrebných oprávnení na prítomnosť a činnosť podľa dohody DCA.

Slovenskí vyjednávači nepovažovali za potrebné túto klauzulu do zmluvy zaradiť. Preto nie je zrejmé, že **prítomnosť síl USA bude ešte nutné nejako dodatočne schvaľovať...**

Záver

Zmluva DCA je pre Slovensko krajne nevýhodná, značne zvýhodňuje americkú stranu. Ani zďaleka nie je rovnaká s podobnou zmluvou inej krajiny NATO.

Podľa ministra Naďa je dôležitá na prehĺbenie obrannej spolupráce a na to, aby tu sily USA mohli vykonávať cvičenia. Toto nie je pravda. Američania tu môžu vykonávať cvičenia už na základe zmluvy NATO SOFA, čo znamená, že predmetná dohoda je nadpráca v prospech USA na úkor Slovenskej republiky.

Plk. v.v. **Peter Pekaň** (bezpečnostný expert hnutia Republika)

[ZDROJ](#)